

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2012-12-20

Närvarande: F.d. justitieråden Susanne Billum och Dag Victor samt justitierådet Annika Brickman.

Bevakning ombord på svenska fartyg

Enligt en lagrådsremiss den 13 december 2012 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om bevakning ombord på svenskt fartyg.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Tommie Börjesson.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I lagrådsremissen föreslås en ny lag om bevakning ombord på svenskt fartyg. Syftet med lagen är att möjliggöra bevakning för att skydda fartyget, besättningen, passagerarna och lasten mot angrepp av utomstående personer. Lagen föreslås gälla endast vissa större fartyg vilka omfattas av den s.k. ISPS-koden och som befinner sig utanför EES-området. Bakgrunden är det sjöröveri som blivit alltmer förekommande i vissa farvatten. Det är redaren som kan få tillstånd för bevakning ombord på respektive fartyg.

Bestämmelserna i den föreslagna lagen ger vid handen att det främst är innehavet av kraftiga och speciella vapen och ammunition som motiverar en särskild lagstiftning vid sidan av bl.a. vapenlagen (1996:67). Lagrådet finner det mot den bakgrunden något förvånande att lagens konstruktion är sådan att tillstånd krävs även för att medföra säkerhetspersonal som inte är beväpnad för att bistå med t.ex. säkerhetsrådgivning. Några särskilda skäl för detta anføres inte i remissen. Vid lagrådsföredragningen har framförts att det främst är kontroll av innehav och användning av kraftfulla vapen som åsyftas med regleringen. Lagrådet anser därför att en avgränsning av lagen som uttryckligen tar sikte på säkerhetspersonalens beväpning framstår som mer ändamålsenlig.

Enligt Lagrådets mening skulle lagen i sådant fall vinna i tydlighet genom att det redan i lagens 1 § gjordes en begränsning till "bevakning med beväpnad säkerhetspersonal." Vidare bör de villkor för innehav av skjutvapen m.m. som tas upp i förslagets 5 § omformuleras med hänsyn till att det endast är bevakning med skjutvapen m.m. som är i fråga och lämpligen föras till 3 § såsom allmänna krav för tillstånd. 3 § kan då formuleras enligt följande.

3 §

Tillstånd får beviljas endast om det kan antas att

1. det finns en risk för att fartyget kan utsättas för angrepp av utomstående personer,
2. bevakningen kommer att bedrivas på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt,
3. skjutvapnen och ammunitionen är avsedda att skydda fartyget, besättningen, passagerarna och lasten samt i övrigt framstår som lämpliga för ändamålet,
4. säkerhetspersonalen har ändamålsenlig utbildning och även i övrigt är lämpad att inneha skjutvapnen och ammunitionen, och
5. bevakningen i övrigt kommer att uppfylla de krav som ställs på bevakning av det aktuella slaget.

Vid prövning enligt första stycket ska det särskilt beaktas att organisationen och planläggningen av bevakningen har utformats på ett lämpligt sätt.

Ett tillstånd ska förenas med villkor i fråga om utförandet av bevakningen, rapportering av incidenter samt säkerhetspersonalens sammansättning, lämplighet, utbildning och kompetens för uppdraget. Tillståndet får också förenas medvillkor i sådana frågor som anges i första stycket 2 – 5 och andra stycket.

Förslaget föranleder ändringar även i 4–5 §§. Vidare bör, med hänsyn till straffbestämmelsen i 13 §, handlingsföreskriften i 5 § omfatta även vilka slag av vapen och ammunition som får medföras ombord. Lagrådet föreslår att paragraferna utformas exempelvis enligt följande:

4 §

Tillståndet ska avse anlitande av säkerhetspersonal för bevakning ombord på ett visst fartyg samt vara begränsat till en viss resa eller viss tid. I tillståndet ska anges vilka slag av skjutvapen och ammunition som säkerhetspersonalen får inneha ombord. Tillståndet ska också förenas med villkor om hur skjutvapen och ammunition ska förvaras på fartyget. Giltighetstiden för ett tillstånd får vara högst två år.

5 §

Säkerhetspersonalen är skyldig att följa vad som anges i tillståndet om vilka slag av skjutvapen och ammunition som får innehas ombord. Säkerhetspersonalen är också skyldig att följa villkor om hur skjutvapen och ammunition ska förvaras på fartyget.

12 §

I bestämmelsen anges att "redare" kan dömas till ansvar för vissa angivna gärningar. Ansvaret torde vara avsett att omfatta även den som företräder eller haft till uppgift att företräda en redare. Lagrådet anser mot den bakgrunden att det förtjänar att övervägas att i paragrafen, på sätt som skett i viss annan lagstiftning, skjuta in orden "eller den som i en redares ställe" efter ordet redare.

15 §

Vid föredragningen har det upplysts att avsikten är att endast den som är befälhavare ska kunna dömas till ansvar enligt bestämmelsen. Lagrådet föreslår mot den bakgrunden att paragrafen formuleras på exempelvis följande sätt:

Till böter döms en befälhavare som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att se till att de uppgifter som enligt 6 § ska antecknas i skeppsdagboken redovisas på ett korrekt och fullständigt sätt